

ŞİKAYET NO : 01.2013/217

KARAR NO : 2013/75

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ VE ADRESİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE VE ADRESİ : Türk Standardları Enstitüsü
Necatibey Cad. No:112
Bakanlıklar / ANKARA

ŞİKAYETİN KONUSU :Şikayetçi şirketin iptal edilen TSE belgesinin iadesi istemi

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 04/06/2013

KARAR TARİHİ : 21/11/2013

USÛL

I-ŞİKAYET BAŞVURU SÛRECİ

- 1) Yukarıda açık kimliği yazılı başvuranın, Kuruma müracaatı üzerine yapılan inceleme ve araştırma sonucu ilgili Kamu Denetçisi 01.2013.217 şikayet, 04.2013.596 karar sayılı dosya üzerinden Kamu Başdenetçisine sunduğu öneride, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi-46/1 maddeleri ile İmza Yetkileri Yönergesinin 7. Maddesinin 1. Fıkrasının e bendi uyarınca, şikâyetin kabulü ve tavsiye kararında bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

II-ÖN İNCELEME SÛRECİ

- 2) Şikayet başvurusunun ön incelemesi neticesinde 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanunu uyarınca şikayet dosyasının Kamu Başdenetçisine sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığının tespit edildiği anlaşılmıştır.

OLAY VE OLGULAR

I-ŞİKAYETİN KONUSU VE HUKUKİ SEBEPLER

- 3) Şikayetin Konusu:

Türk Standartları Enstitüsü ile San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan 12.03.2002 tarihli TS konulu TSE Marka Sözleşmesi sonucunda firmaya Türk Standardlarına Uygunluk Belgesi verilmiş, ancak 16.10.2012 tarihinde söz konusu sözleşme feshedilerek Türk Standardlarına Uygunluk Belgesinin geri verilmesi istenmiştir. Şikayetçi firma tarafından 06/11/2012 tarihli ve akabinde 01.04.2013 tarihli dilekçelerle firmanın sipariş üzerine üretim yaptığı, bu nedenle sürekli açık olmadığı bildirilerek bahsi geçen fesih işlemine itiraz edilmiş, ancak Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen 16/04/2013 cevabi yazı ile firmanın itirazı reddedilmiştir Şikayetçi firma tarafından Türk Standardlarına Uygunluk Belgesinin iadesi istemiyle Kurumumuza söz konusu şikayet başvurusu yapılmıştır.

4) Hukuki Dayanak:

22/11/1960 tarihli ve 10661 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 132 sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanunu

27/06/1995 tarihli ve 22326 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Türk Standartları Enstitüsü Ürün Belgelendirme Yönergesi

II-ŞİKAYET KONUSU OLAYLAR

a) Dosyadaki bilgi ve belgelerin özeti :

5) -04.06.2013 tarihli ve 3382 sayılı şikayet başvurusu.

-Türk Standartları Enstitüsüne şikayet konusu ile ilgili bilgi ve belgelerin Kurumumuza İletilmesi için gönderilen 24/06/2013 tarihli ve 2072 sayılı yazı.

-Türk Standartları Enstitüsünden alınan şikayet konusu ile ilgili bilgi ve belgeleri içeren 23/07/2013 tarihli ve sayılı cevabi yazı.

b) Olaylar

6) Şikayet başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

.....San. ve Tic. Ltd. Şti yer altı (doğalgaz, içmesuyu) çelik borularının, deniz içerisindeki iskele çelik ayaklarının, gemilerin rafinerilerde ham petrol ve mamul madde depolama tanklarının paslanmaya, çürümeye karşı elektriksel yöntemle korunması amacıyla tank, boru, gemi, iskele ayakları üzerine irtibatlandırılarak paslanma ve çürümeye karşı koruma (Katodik Koruma) sağlayan magnezyum, alüminyum, çinko anot üretimi yapan bir şirkettir.

7) San. ve Tic. Ltd. Şirketinin TS 9234 kapsamında Türk Standartları Enstitüsüne TSE Marka Müracaatı talebinde bulunması üzerine firmanın üretim yeri Enstitü tarafından teknik personelce ziyaret edilmiş, yapılan inceleme sonunda numune alınmış, alınan numuneler üzerinde yapılan muayene ve deneylerden olumlu sonuç alınması üzerine firmayla 12.03.2002 tarihinde sözleşme yapılarak TSE belgesi verilmiştir.

8) Kurumumuzca yapılan yazışmalar neticesinde Türk Standartları Enstitüsünden alınan 23/07/2013 tarihli ve 267025 sayılı cevabi yazıda verilen bilgilere göre firma ara kontrol amacıyla 19.02.2009 tarihinde ziyaret edilmiş, inceleme yapılmış ancak üretimde ve

stokta ürün bulunmaması sebebiyle numune alınamamış ve numune alınabilmesi için üretim programını TSE'ye bildirmesi gerektiği yazı ile firmaya bildirilmiştir. Ancak firmadan Kuruma herhangi bir dönüş olmamıştır.

9) Bunun yanısıra firma Enstitüye olan mali yükümlülüklerini verilen süre içinde yerine getirmemesi nedeniyle yazıyla uyarılmış fakat adreste kimsenin bulunmaması sebebiyle yazılar geri dönmüş, firma yaptırması gereken 2010 yılı vizesini yaptırmamış bu nedenle TSE Ürün Belgelendirme Yönergesinin 34. Maddesinin (i) bendine göre "belge sahibinin TSE'ye karşı hukuki ve mali yükümlülüklerini yerine getirmemesi" maddesine göre, firmanın belgesi 29.06.2010 tarihinde yapılan 55 No.lu Belgelendirme Komisyonu kararı ile iptal edilmiştir.

10) Akabinde firma tarafından 14.07.2010 tarihli dilekçe ile sorumluluklarını yerine getirdiği belirtilerek iptal kararının kaldırılması talep edilmiş ve bu talep 15.07.2010 tarihli ve 60 No.lu Belgelendirme Komisyonu kararı ile kabul edilerek firmanın mağduriyetinin bir an önce giderilmesi için firmanın üretim yerinde herhangi bir inceleme yapılmaksızın fesih kararı kaldırılmıştır.

11) 12.10.2012 tarihinde firmaya ara kontrol gerçekleştirilmesi için bir heyet görevlendirilmiş ve üretim yerinin kapalı olması nedeniyle inceleme yapılamamıştır. İnceleme Heyetince düzenlenen İnceleme Raporu Belgelendirme Komisyonuna yeniden üretim planı istenmesi talebi ile sunulmuş fakat firmadan 2002 yılından beri numune alınamamış olması, firmaya 2009 yılında üretim planını bildirmesi yönünde yazılı bir uyarı yapılmış olmasına rağmen bu konunun değerlendirilmemiş olması nedenleriyle firmanın belgesi 16.10.2012 tarihli ve ... No.lu Belgelendirme Komisyonu kararı ile iptal edilmiş, söz konusu karar ve bundan sonra imalatı yapılacak mamullerde hiçbir şekilde TSE markasının kullanılmaması 18.10.2012 tarihli ve sayılı yazı ile firmaya bildirilerek Türk Standardlarına Uygunluk Belgesinin aslının Enstitüye iadesi talep edilmiştir.

12) Firma 06.11.2012 tarihinde itiraz etmiş, firma yetkilisine itirazının İtiraz ve Şikayet Komitesine sunulabileceği ya da yeniden başvuru yapabileceği bildirilmiş, firma yetkilisince yeniden başvuru yapacağı sözlü olarak belirtilmiş, ancak 01.04.2013 tarihli dilekçe ile durumunun İtiraz komitesinde değerlendirilmesini talep etmiş, İtiraz ve Şikayet komitesinin 10.04.2013 ve No.lu kararı ile itiraz reddedilmiştir.

III-ŞİKAYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

13) **556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1. maddesi:**

"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine uygun olarak tescil edilen markaların korunmasını sağlamaktır."

20. maddesi:

"Tescilli bir markanın kullanım hakkı, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı veya tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilir."

14) **Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununun** 16/05/1985 tarihli ve 3205 sayılı Kanunla Değişik 1. Maddesine göre:

“Her türlü madde ve mamulleri ile usul ve hizmet standartlarını yapmak gayesiyle "Türk Standartları Enstitüsü" kurulmuştur.

Enstitü, tüzelkişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen bir Kamu Kurumu olup kısa adı ve markası "TSE"dir. Bu marka çeşitli şekillerde gösterilir. Türk Standartları Enstitüsünün müsaadesi olmadan bu marka hiçbir şekil ve şart altında kullanılamaz.”

15) 132 Sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununun 2 nci maddesinin (i) bendine dayanılarak, Türk Standartları Enstitüsünün Türkiye’de ve uluslararası alanda yapmakta olduğu ürün belgelendirme faaliyetlerinin yürütülmesi, bu faaliyetler kapsamında düzenlenen belgeler ve varsa bunlarla ilişkilendirilmiş markaların kullanılma usul ve esaslarının düzenlenmesi amacıyla çıkarılan **Belgelendirme Merkezi Ürün Belgelendirme Yönergesinin** “Üretim Yeri İncelemesi” başlıklı 12. maddesi:

“ (1) Üretim yeri incelemesi yapılması gereken belgelendirme işlemlerinde, üretim yeri, BM’nin görevlendirdiği uzman veya uzmanlar tarafından, personel, üretim yeri, donanımı ve kalite kontrol imkânlarının yeterliliği açısından yerinde değerlendirilir.”

“Numune Alma” başlıklı 13. maddesi:

“ (1) BM tarafından, muayene ve deney için gerekli miktarda numune alınır. Numune alma yöntemi ve planı ilgili birim tarafından belirlenir. Numune ve varsa şahit numune üzerindeki işaretlemeler, etiket bilgileri, numune zarar görmeden muhafazası ve BM Başkanlığı tarafından belirlenen laboratuvarlara belirlenen sürelerde teslim edilme yükümlülüğü başvuru sahibine aittir.”

“Ara Kontrol” başlıklı 20. maddesi:

“ (1) BM, belgelendirilmiş ürünlerin, belgelendirme için gerekli şartlara uygunluğunun sürekliliğini kontrol etmek amacıyla; ürün özelliklerine, belgelendirmeye esas teşkil eden şartlara, üründe veya üretim yerinde tespit edilen uygunsuzluklara veya belgelendirilmiş ürünlerle ilgili şikayetlere bağlı olarak, belgelendirmeye esas standartın ve/veya belgelendirme kriteri’nin öngördüğü şartlar dikkate alınmak kaydıyla gerekli gördüğü sıklıkta üretim yerinden ve/veya piyasadan alınan numuneler üzerinde (piyasadan numunesi alınması üretim yeri inceleme şartını ortadan kaldırmaz), BM tarafından gerekli görülen muayene ve deneylerin yapılması ve/veya yaptırılması suretiyle veya yalnız üretim yeri incelemesi yaparak ara kontrol gerçekleştirir...

(3) Ara kontrol hem üretim yeri incelemesi hem de üretim yerinden alınan numuneler üzerinde 3 yılda en az bir defa, BM tarafından gerekli görülen muayene ve deneylerin yapılması şeklinde gerçekleştirilir. Ancak, mücbir sebepler oluşması halinde ara kontrol süresi hakkında belgelendirme komitesi kararına göre işlem yapılır.”

“Belge Sahiplerinin Hak ve Yükümlülükleri” başlıklı 27. maddesi:

“ (1) Belge sahiplerinin hak ve yükümlülükleri aşağıdaki gibidir;

d) Başvuru/Belge sahibi, belgelendirme ve sonrası hizmet ve işlemler için üretimden ve/veya stoktan gerekli numuneleri vermekle, numuneleri istenilen laboratuvarlara verilen süre içerisinde teslim etmekle yükümlüdür.

e) Belge sahibi, gerektiğinde, ara kontrol amacıyla muayene ve deneyler için BM tarafından piyasadan satın alınacak numunelerin bedelini ödemekle yükümlüdür.

f) Başvuru/Belge sahibi, BM tarafından görevlendirilen inceleme uzmanına/uzmanlarına; ürünün kalitesini, özellikle güvenli olmasını etkileyen tasarım, üretim, kalite kontrol, kalite yönetimi, stok ve dağıtımla ilgili hususlarda fonksiyonu olan birimlerin ziyaret edilmesinde her türlü kolaylığı sağlamakla, kayıtları göstermekle, istenilen belge ve bilgileri doğru, eksiksiz ve zamanında vermekle yükümlüdür.

p) Belge sahibi, BM tarafından yukarıdaki hususlara aykırı hareket edildiği tespit edildiği takdirde, BM tarafından talep edilen düzeltici ve önleyici faaliyetleri, BM tarafından belirlenmiş olan süre içinde yerine getirmekle yükümlüdür.”

“Cezai Uygulamalar” başlıklı 31. maddesi:

“ (1) Belge sahibinin yönergenin hükümlerine aykırı hareket ettiği için, ürün üzerinde ve/veya üretim yerinde yapılan inceleme sonuçlarına göre belgelendirme esaslarına aykırılığın tespit edilmesi halinde, Belgelendirme Komisyonları kararına göre aşağıda belirtilen cezai uygulamalar, uygunsuzluğun önem derecesine göre sırasıyla veya herhangi birinden başlayarak uygulanır.

(2) Belgelendirme Komisyonları, aynı veya farklı cezai uygulamalara tekrar karar verebilir. BM, bu uygulamaların her aşamasında gerekli gördüğü incelemeleri yapma ve yeni düzeltici faaliyet talebinde bulunma hakkına sahiptir.

Askıya Alma başlıklı 33. maddesi:

“ (1) Aşağıdaki durumlardan birinin gerçekleşmesi halinde Belgelendirme Komisyonları kararına göre belge askıya alınabilir;

a) Ara kontrollerde, üretim yeri incelemesinin ve/veya ürünün muayene ve deney sonuçlarının, ürün güvenliğini doğrudan etkilediği önemli/kritik uygunsuzluk tespit edilmesi,

b) Yapılan ara kontrol incelemelerinde 3 yıl boyunca belge sahibi kuruluştan numune alınamaması, (Mücbir sebepler olması durumunda madde 20'ye göre Belgelendirme Komisyonu kararına göre işlem yapılır.)

c) Belge sahibi kuruluşun talep etmesi,

(2) Belge sahibi, askı süresince sahip olduğu belgeyi BM'ye iade eder. Belgenin askıda kalma süresi 6 (altı) ayı geçmemek üzere Belgelendirme Komisyonları tarafından belirlenir. Bu süre Belgelendirme Komisyonlarınca bir defaya mahsus olmak üzere 6 (altı) ay daha uzatılabilir.

Belgenin İptali ve Sözleşmenin Feshedilmesi başlıklı 34. maddesi:

“ (1) Aşağıdaki durumlardan birinin gerçekleşmesi halinde Belgelendirme Komisyonları kararına göre belge iptal edilebilir ve sözleşme feshedilebilir:

i) Belge sahibinin TSE'ye karşı hukuki ve mali yükümlülüklerini yerine getirmemesi.

j) Belgenin askıya alınmasına sebep olan uygunsuzlukların belirlenmiş olan askı süresi sonunda giderilmemiş olması...”

V-İNCELEME, ARAŞTIRMA ve SONUÇ

A) Şikayetçinin İddiaları

16) Şikayetçi firma tarafından söz konusu fesih işleminin hukuka aykırı olduğu, Enstitünün eksikleri gidermek için yol gösterip zaman sağlaması gerekirken hiçbir ihtar yapmadan veya süre tanımadan TSE belgesini iptal ettiği iddia edilerek Türk Standardlarına Uygunluk Belgesinin iadesi talep edilmektedir.

B) İlgili İdarenin bilgi ve belgeleri

17) İdarenin bilgi ve belgelerinin incelenmesinden tesis edilen işlemin gerekçesini yapılan ara kontrol incelemesinde firmanın kapalı olduğunun tespit edilmesi, firma yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde sipariş üzerine üretim yaptıkları için üretim programının en kısa sürede bildirileceğinin belirtilmiş olmasına rağmen her hangi bir dönüş olmaması, 2009 yılı ara kontrol sonrasında sözleşmesinin feshedilmesi, 2010 yılında ise fesih gerekçesinde belirtilen mali yükümlülüklerini yerine getirmesiyle fesih kararının kaldırılmasının oluşturduğu anlaşılmıştır.

VI-HUKUKİ DEĞERLENDİRME

18) Türk Standardları Enstitüsünden alınan 23/07/2013 tarihli ve sayılı yazıdan, şikayetçi firmada ara kontrol amacıyla 19.02.2009 tarihinde inceleme yapıldığı ancak üretimde ve stokta ürün bulunmaması sebebiyle numune alınmadığı ve numune alınabilmesi için üretim programını TSE'ye bildirmesi gerektiği yazı ile firmaya bildirildiği halde firmadan TSE'ye herhangi bir dönüş olmadığı, bunun yanı sıra firmanın Enstitüye olan mali yükümlülüklerini verilen süre içinde yerine getirmemesi nedeniyle yazıyla uyarıldığı fakat adreste kimsenin bulunmaması sebebiyle yazılar geri döndüğü, firmanın yaptırmaması gereken 2010 yılı vizesini yaptırmadığı bu nedenle TSE Ürün Belgelendirme Yönergesinin 34. Maddesinin (i) bendine göre “belge sahibinin TSE'ye karşı hukuki ve mali yükümlülüklerini yerine getirmemesi” maddesine göre, firmanın belgesi 29.06.2010 tarihinde yapılan 55 No.lu Belgelendirme Komisyonu kararı ile iptal edilmesi rağmen firma tarafından 14.07.2010 tarihli dilekçe ile sorumluluklarını yerine getirdiği belirtilerek iptal kararının kaldırılmasının talep edilmesi üzerine bu talebin 15.07.2010 tarihli ve 60 No.lu Belgelendirme Komisyonu kararı ile kabul edilerek firmanın üretim yerinde herhangi bir inceleme yapılmaksızın fesih kararı kaldırıldığı, 12.10.2012 tarihinde firmada ara kontrol gerçekleştirilmesi için bir heyet görevlendirildiği halde üretim yerinin kapalı olması nedeniyle inceleme yapılamadığı, İnceleme Heyetince düzenlenen İnceleme Raporu Belgelendirme Komisyonuna yeniden üretim planı istenmesi talebi ile sunulduğu fakat şikayetçi firmadan 2002 yılından beri numune alınamamış olması, şirkete 2009 yılında üretim planını bildirmesi yönünde yazılı bir uyarı yapılmış olmasına rağmen bu konunun değerlendirilmemiş olması nedenleriyle firmanın belgesinin 16.10.2012 tarihli ve 62 No.lu Belgelendirme Komisyonu kararı ile iptal edildiği anlaşılmaktadır.

19) Bu durumda şikayet başvurusu incelendiğinde, belge sahibi firmanın görevlendirilen inceleme uzmanına/uzmanlarına; üretim birimlerinin ziyaret edilmesinde her türlü kolaylığı sağlamak, kayıtları göstermek, istenilen belge ve bilgileri doğru, eksiksiz ve zamanında vermek, belgelendirme ve sonrası hizmet ve işlemler için üretimden ve/veya stoktan gerekli numuneleri vermek yükümlülüklerine aykırı davrandığı, yapılan ara kontrol incelemelerinde 3 yıl boyunca belge sahibi kuruluştan numune alınamadığı daha önceki süreçte de yukarıdaki maddede belirtildiği üzere belge sahibi firmaya her türlü kolaylık ve iyi niyet gösterildiği halde anılan firmanın yükümlülüklerini yerine getirmediği dikkate alındığında, şikayetçi hakkında tesis edilen işlemde hukuka ve hakkaniyete aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

VII-HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

I-Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

20) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu kararın tebliği üzerine durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

II-İlgili İdarenin İşlemine Karşı Yargı Yolu

21) 2709 sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, *“Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.”* hükmü yer almakta olup Türk Standartları Enstitüsünce verilen, TSE uygunluk belgesinin iptali ile ilgili davaların görüm ve çözümü; 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uyarınca, adli yargı yerlerine ait olduğundan 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili idarenin işlemine karşı dava açma süresinden arta kalan süre içinde Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesine dava yolu açıktır.

KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre;

Şikayetin yerinde olmadığından REDDİNE,

Bu kararın şikayetçiye ve Türk Standartları Enstitüsüne tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU

Kamu Başdenetçisi